

ΤΖΟΝ ΕΪΚΑΡΝΤ

BIBΛIO

«ΜΕ ΛΕΝΕ ΒΙΒΛΙΟ ΚΑΙ ΘΑ ΣΟΥ ΠΩ
ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ...»

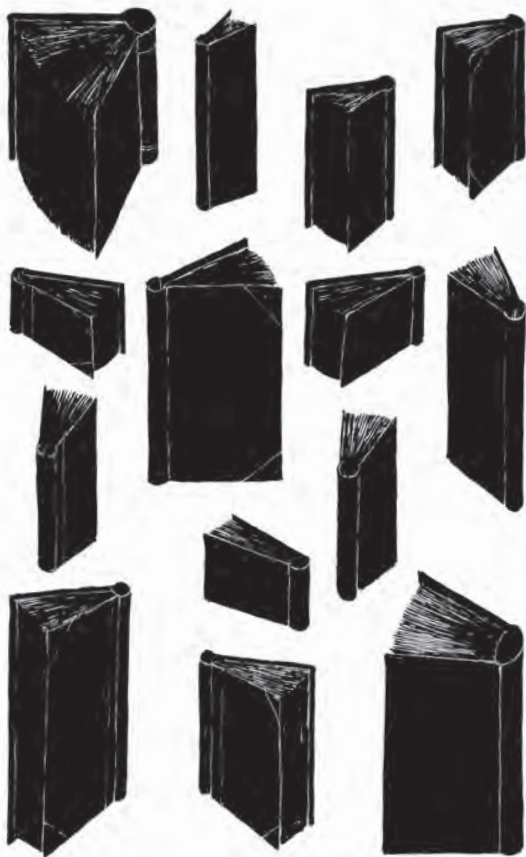
ΑΑ ΒΒ ΓΓ ΔΔ ΕΕ
ΖΖ ΗΗΘΘ ΙΙ ΚΚ ΛΛ
ΜΜ ΝΝΟΟ ΠΠ ΡΡ ΣΣΤΤ
ΥΥ ΦΦ ΧΧ ΨΨ ΩΩ

Α Β Γ Δ Ε ΣΤ Ζ Η Θ Ι
Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ
Υ Φ Χ Ψ Ω

Α Β Γ Δ Ε ΣΤ Ζ Η Θ Ι
Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ
Υ Φ Χ Ψ Ω

Α Β Γ Δ Ε ΣΤ Ζ Η Θ Ι
Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ
Υ Φ Χ Ψ Ω

BIBΛIO

Στην Κάρολαϊν Ρόιντς, την Άλις Χόροκς και την Μπεδ
Έιβς για τη φροντίδα τους στην επιμέλεια και τον
σχεδιασμό, στον Νιλ Πάκερ για την οπτική περιποίηση
και στον Έντι Μπερνέτ που εγκατέλειψε την πυγμαχία
για τα βιβλία.

«Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου».

Εκδόσεις Πατάκη – Λογοτεχνικά Δοκίμια

Τζον Άιγκαρντ, *Βιβλίο*

John Agard, *Book*

Μετάφραση: Γιάννης Δούκας, Βασιλική Πέτσα

Υπεύθυνη έκδοσης: Υβόνη Καρύδη

Διορθώσεις: Αντωνία Γουναροπούλου

Σελιδοποίηση: Αλέξιος Μάστορης

Φιλμ-Μοντάζ: Μαρία Ποινιού Ρένεση

Copyright® για το κείμενο (text), John Agard, 2014

Copyright® για την εικονογράφηση (illustration), Neil Packer, 2014

Copyright® για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ

(Εκδόσεις Πατάκη), 2015

Published by arrangement with Walker Books Limited, London SE11 5HJ

All rights reserved.

Πρώτη έκδοση στην αγγλική γλώσσα από τη Walker Books Ltd,

Λονδίνο, 2014

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Φεβρουάριος 2016

KET A055 ΚΕΠ 9/16 ISBN 978-960-16-6494-1

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ**

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),

570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΒΙΒΛΙΟ

ΤΖΟΝ ΕΪΓΚΑΡΝΤ

εικονογράφηση

ΝΙΛ ΠΑΚΕΡ

Μετάφραση

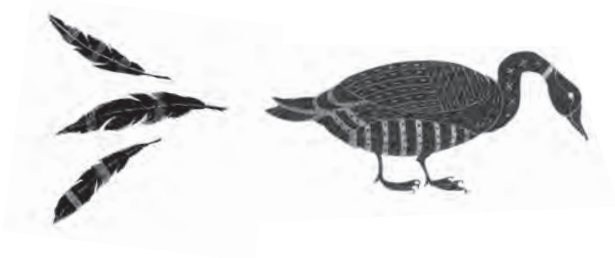
ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΟΥΚΑΣ - ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΕΤΣΑ

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ.....	12
ΠΕΣ ΤΟ ΜΕ ΤΟΝ ΠΗΛΟ.....	14
ΤΟ ΜΠΕΡΔΕΜΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΒΑΤΡΑΧΟΥΣ.....	18
ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΟΥ.....	23
ΠΕΙΡΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	30
ΠΕΤΡΑ ΗΜΟΥΝ ΚΑΙ ΚΥΛΗΣΑ.....	35
ΠΑΠΥΡΟΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ.....	40
ΠΩΣ ΜΠΗΚΑΝ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ ΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ.....	44
ΛΟΓΙΑ ΦΤΕΡΩΤΑ.....	50

ΓΡΑΜΜΑΤΑΚΙΑ ΜΟΥ ΛΑΜΠΡΑ.....	54
Η ΡΑΧΗ ΘΕΛΕΙ ΧΡΟΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΔΕΣΕΙ.....	60
ΑΠ΄ ΤΑ ΑΛΩΝΙΑ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ.....	64
ΤΑ ΚΙΝΗΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΓΟΥΤΕΜΒΕΡΓΙΟΥ.....	74
Η ΧΡΥΣΗ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	84
ΜΕ ΤΗ ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΑΤΜΟΥ.....	88
ΚΗΠΟΣ ΤΣΕΠΗΣ.....	93
Ο ΟΙΚΟΣ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ.....	102
ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ.....	109
ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ.....	116
ΒΙΒΛΙΟ ΚΑΙ Ε-ΒΟΟΚ.....	124

ΜΕ
ΛΕΝΕ
ΒΙΒΛΙΟ

και θα σου πω

την ιστορία

της ζωής μου.

Σύντομα θ' ακούσεις για πήλινες πινακίδες, για την επινόηση του αλφαβήτου, για

περγαμηνές, για φωτεινά χειρόγραφα,
για βιβλιοθήκες κι άλλα παρόμοια. Η
ιστορία μου, όμως, πάει ακόμη πιο πίσω.

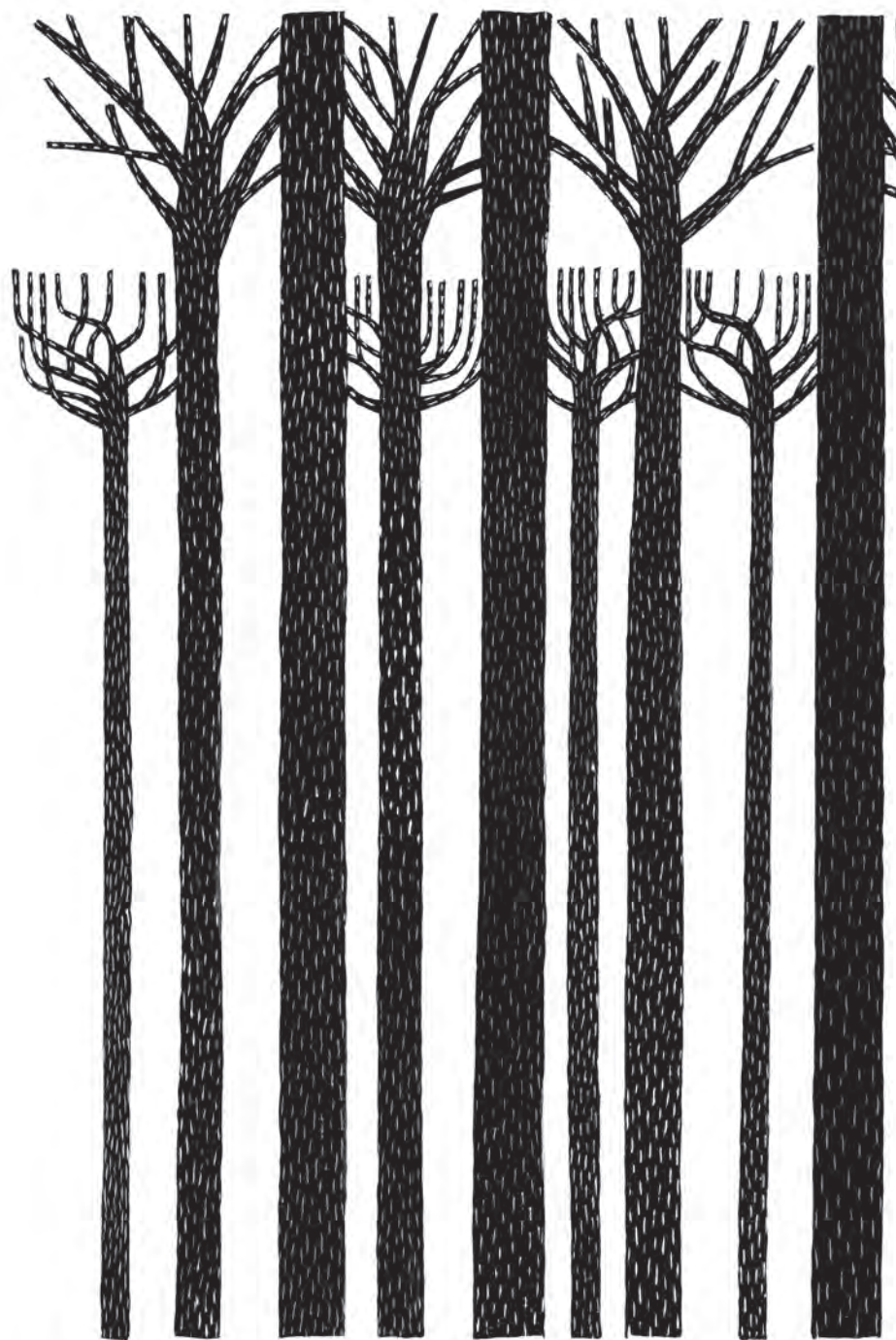
Εν Αρχή ην... η Ανάσα.

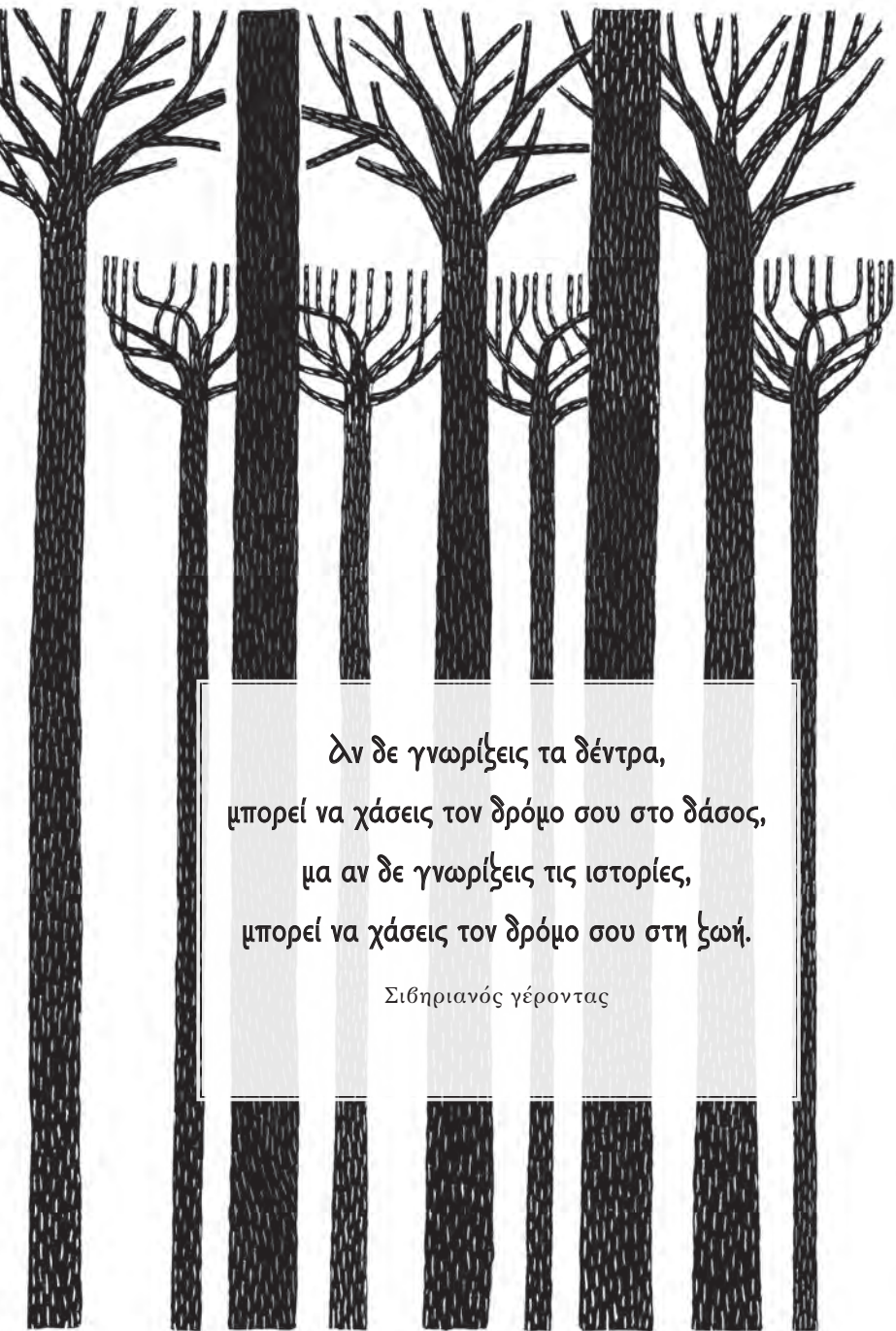
Δίπλα στη φωτιά, οι άνθρωποι τραγου-
δούσαν κι έλεγαν ιστορίες. Έψαλλαν και
χόρευαν για να τιμήσουν τις εποχές. Και
οι γεροντότεροι μετέφεραν τις παραδό-
σεις στους νεότερους από στόμα σε στό-

μα. Με τη δύναμη της μνήμης. Ναι, οι άνθρωποι με συγκρατούσαν στο μυαλό τους και με αφηγούνταν με τα χείλη τους.

Η γραφή δεν είχε ακόμη γεννηθεί.

Αν δε γνωρίζεις τα δέντρα,
μπορεί να χάσεις τον δρόμο σου στο δάσος,
μα αν δε γνωρίζεις τις ιστορίες,
μπορεί να χάσεις τον δρόμο σου στη ζωή.

Σιβηριανός γέροντας

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Πολλοί

πιστεύουν ότι η γραφή

ξεκίνησε τουλάχιστον πέντε χιλιάδες χρόνια πριν, από τους Σουμέριους της αρχαίας Μεσοποταμίας, δηλαδή του σημερινού Ιράκ.

Ίσως να επινοήθηκε από κάποιον Σουμέριο αγρότη που μουτζούρωνε πάνω σε πηλό στις όχθες του ποταμού Τίγρη ή του Ευφράτη. Βέβαια, δεν ήταν και ακριβώς μουτζούρες αυτό που έκανε, αλλά σημάδια στον πηλό για να μετράει το κοπάδι και το κριθάρι του. Ή κάποια Σουμέρια μπορεί να διακοσμούσε τα πήλινα δοχεία της και το ένα πράγμα να οδήγησε στο άλλο. Ποιος ξέρει;

Είναι εξίσου πιθανό η γραφή να ξεκίνη-

σε από τους αρχαίους Αιγυπτίους, μερικές εκατοντάδες χρόνια πριν απ' αυτό, ή και ακόμη νωρίτερα, από τον πολιτισμό που αναπτύχθηκε στην πόλη Χαράππα της κοιλάδας του Ινδού ποταμού, εκεί που βρίσκεται σήμερα το Πακιστάν.

Οι αρχαιολόγοι ανέσυραν με τις ανασκαφές τους σε όλους αυτούς τους αρχαίους τόπους χιλιάδες πήλινες πινακίδες που φέρουν κάποιο είδος γραφής, άρα το αν εμφανίστηκαν πρώτα σε σφραγίδες της Χαράππα, αιγυπτιακούς τάφους ή σουμεριακά αγγεία ίσως παραμείνει για πάντα μυστήριο.

Μα δίχως τη γραφή, τι θα 'ταν το βιβλίο;

ΠΕΣ ΤΟ ΜΕ ΤΟΝ ΠΗΛΟ

Μ' αρέσει να θεωρώ

προγόνους μου τις πήλινες πινακίδες.

Ναι, θα σου μάθω ότι η ψημένη γη ανήκει στο γενεαλογικό δέντρο του Βιβλίου, αφού οι πήλινες πινακίδες δε χρησιμοποιούνταν απλώς και μόνο για την καταχώρηση εμπορικών συναλλαγών, καταλόγων και λογαριασμών. Στις πήλινες πινακίδες οι Σουμέριοι φύλαγαν επίσης μυστικά για τ' άστρα, καθώς και προσευχές, ύμνους και ποιήματα, αλλά και την παλαιότερη ιστορία που θεωρείται ότι γράφτηκε ποτέ.

Και τι χρησιμοποιούσαν για μολύβι; Ένα καλάμι. Ο αρχαίος αυτός τρόπος γραφής ονομάζεται σφηνοειδής, δηλαδή

με τριγωνικό σχήμα, διότι η καλαμένια γραφίδα, που χρησιμοποιούσαν για να ασκήσουν πίεση στον πηλό, είχε τριγωνική μύτη.

Ακούγεται φοβερά δύσκολο. Δοκίμασε να γράφεις πάνω σε νωπούς σβόλους πηλού και θα δεις. Έπειτα πρέπει ν' αφήσεις τον πηλό να ξεραθεί στον ήλιο ή να τον ψήσεις στη φωτιά. Αν ραγίσει, όμως, πάει, είναι για πέταμα το χαρτί σου. Βέβαια, οι Σουμέριοι είχαν όσο πηλό ήθελαν, αφού

κατοικούσαν στις όχθες δύο μεγάλων ποταμών.

Εδώ, σ' αυτό το ράφι, αιώνες αργότερα, αναλογίζομαι συχνά πώς θα 'νιωθα, αν ήμουν πήλινη πινακίδα κλεισμένη σε πιθάρι μ' ένα ποίημα ή μια ιστορία χαραγμένη πάνω μου, κι έπειτα, χιλιάδες χρόνια μετά, κάποιος αρχαιολόγος με ανέσυρε, ψάχνοντας στα ερείπια μιας μακρινής ερήμου. Μ' αρέσει κι εμένα, όπως σ' όλους μας άλλωστε, να ονειροπολώ λιγάκι.

Έπειτα, όμως, κοιτάζω γύρω τους φίλους μου, τα χαρτόδετα και σκληρόδετα βιβλία, όλα μαζί στοιβαγμένα στα ράφια, και λέω στον εαυτό μου: Βρε Βιβλίο, τι σ' έπιασε ξαφνικά; Οι χάρτινες σελίδες σου θα ξεροπήνονταν σαν φρυγανιές στη λάβρα της ερήμου.

**Η ΖΩΗ ΣΟΥ
ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ ΦΗΛΟΥ.
ΜΗΝ ΑΦΗΣΕΙΣ ΚΑΝΕΝΑΝ ΑΛΛΟΝ
ΝΑ ΤΗΝ ΠΛΑΣΕΙ ΓΙΑ ΣΕΝΑ.**

ΛΑΟ ΤΣΕ (περ. 604-531 π.Χ.)

Κινέζος φιλόσοφος

Στην αρχή η σελίδα είναι άδεια.
Ύστερα γράφουμε πάνω της τη ζωή μας.*

ΜΕΛΙΝΑ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑ (1959-2007)

Μουσικός και συγγραφέας βιβλίων για παιδιά

* Μελίνα Καρακώστα, *Η Μαύρη Λίμνη*, Εκδόσεις Πατάκη, 2007

Για αιώνες έλεγα
ιστορίες άλλων. Τώρα
ήρθε η ώρα να πω τη δική μου.

ISBN 978-960-16-6494-1

9 789601 664941

Βοηθ. κωδ. μηχ/σης 10494

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr

Αα Ββ Γγ Δδ Εε Ήϛ
Ζζ Ηη Θθ Κκ Λλ
Μμ Νν Οο Ππ Ρρ Σς Ττ
Υυ Φφ Χχ Ψψ Ωω